

## Bilaga 2

### Undersökning Tjänstemän



*Bild 1: Exempel på arbete för hantverkare med månadslön inom servicesektorn. Källa: Peabs interna bildarkiv.*

## Inledning

- Syftet med undersökningen var att ta reda på vad tjänstemän har för inställning till ackordslön.
- Urvalet är baserat på tjänstemän med varierande erfarenheter av att leda hantverkare med ackordslön.
- Respondenterna är från anläggning region syd, Projekt/Infra.
- Undersökningen har innefattat både enkäter och intervjuer.
- 14 enkäter skickades ut. Svarsfrekvensen ligger på 57 %.
- 2 intervjuer genomfördes.
- Presentationens uppbyggnad:

Först redovisas förblad och enkät som mailades ut till tjänstemännen. Därefter redovisas svaren från enkäten i diagramformat där vi kan se fördelningen mellan de olika svarsalternativen. Siffran ovanför varje diagramstapel anger hur många som svarade just det alternativet. Frågorna 3-18 behandlar tjänstemännens uppfattning om hur de tror att hantverkarna med månadslön skulle uppleva att jobba under ackordslön. Frågorna 19-32 behandlar tjänstemännens uppfattning om hur hantverkarna med ackordslön upplever att arbeta under ackord. I diagrammen är även hantverkarnas svar med för att man ska kunna göra en jämförelse för hur svaren skiljer sig åt.

Grön diagramstapel visar tjänstemännens svar.

Orange diagramstapel visar hantverkarnas, med månadslön, svar.

Mörkturkose diagramstapel visar hantverkarnas, med ackordslön, svar

När en fråga är formulerad två gånger är första frågeformuleringen riktad till tjänstemännen och andra formuleringen till hantverkarna. Det samma gäller när det redovisas två svar under diagramstaplarna.

Till sist redovisas en kort sammanfattning av intervjuerna.

## Enkät till tjänstemän

Hej

Enkäten som följer tar upp frågor gällande ackord. Jag som har konstruerat enkäten läser byggteknikprogrammet på Högskolan i Borås. Just nu gör jag mitt examensarbete åt Peab region anläggning syd, Projekt/Infra. Mitt uppdrag på Peab är att undersöka vad tjänstemän och hantverkare inom region anläggning syd, Projekt/Infra, anser om ackord. I höstas genomfördes en liknande undersökning inom Peab region anläggning syd och min uppgift är även att jämföra resultatet från den undersökningen med resultatet från min och se om inställningen till ackord skiljer sig något åt.

Syftet med uppdraget är att ansvariga på personalavdelningen ska få en uppfattning om inställningen till ackord. Det är så klart frivilligt att fylla i enkäten men jag uppskattar allas deltagande.

Jag ber er att ta en kort stund och fylla i enkäten och mejla tillbaka den till mig. Eftersom ni skickar tillbaka enkäten genom mejl kommer enkäten inte att vara helt anonym. Jag kommer dock att koda om enkäterna när jag får in dem. Jag kommer alltså inte att redovisa enkäten med namn på. (Ni som vill kan skicka enkäten på posten till Peab Grustagsgatan 37, 254 64 Helsingborg. Märk kuvertet Gustav Giertz/Markus Nilsson.)

Enkäten består av 34 st. frågor.

Frågorna 3-18 behandlar er uppfattning om hur anläggarna skulle uppleva att jobba med ackordslön istället för månadslön.

Frågorna 19-32 behandlar er uppfattning om hur de hantverkare som har ackordslön upplever att jobba med det.

Ni markerar med **fet stil** det svarsalternativ som bäst stämmer överens med er uppfattning.

Jag vill att du skickar tillbaka enkäten så fort som möjligt.

Jag vill på förhand tacka för att du vill medverka.

Med Vänliga Hälsningar  
Markus Nilsson

**Markera med fetstil det svar (hela svaret) som du tycker stämmer bäst med din uppfattning**

1: Ackordslön är en bra löneform för hantverkarna

- a) Ja**                      **b) Nej**                                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

2: Mina kunskaper om hur ackordslön fungerar är

- a) Goda**    **b) Dåliga**  
**c) Sådär**    **d) Vet ej/har ingen åsikt**

3: Att jobba med ackordslön skulle för mig som tjänsteman

- a) Innebära mer arbete för mig**                      **b) Innebära mindre arbete för mig**  
**c) Skulle inte förändra min arbetsbelastning**                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

4: Ackordslön skulle

- a) Höja produktiviteten**                                      **b) Sänka produktiviteten**  
**c) Inte förändra produktiviteten**                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

5: Vid ackordslön kommer kvaliteten på resultatet

- a) Bli bättre**    **b) Bli sämre**  
**c) Inte att förändras**                                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

6: Vid ackordslön skulle arbetsskadorna

- a) Minska**    **b) Öka**  
**c) Vara oförändrade**                                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

7: Ackordslönen skulle göra oss mer konkurrenskraftiga

- a) Ja**                      **b) Nej**                                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

8: Vid ackordslön skulle stressen på mig som tjänsteman

- a) Påverka mig positivt**                                      **b) Påverka mig negativt**  
**c) Inte påverka mig mer än idag**                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

9: Vid ackordslön skulle stressen på mina anläggare

- a) Påverka dem positivt**                                      **b) Påverka dem negativt**  
**c) Inte påverka dem mer än idag**                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

10: Ackordslön skulle

- a) Öka anläggarnas delaktighet i arbetet**                      **b) Minska anläggarnas delaktighet i arbetet**  
**c) Inte förändra anläggarnas delaktighet i arbetet**                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

11: Ackordslön skulle

- a) Medföra en bättre stämning på arbetsplatsen**                      **b) Medföra en sämre stämning på arbetsplatsen**  
**c) Inte förändra stämningen på arbetsplatsen**                      **d) Vet ej/har ingen åsikt**

12: Ackordslön skulle

- a) Driva på utvecklingen av nya arbetsmetoder      b) Inte driva på utvecklingen av nya arbetsmetoder  
c) Inte förändra nuvarande utveckling av nya arbetsmetoder      d) Vet ej/har ingen åsikt

13: Vid ackordslön skulle samarbetet mellan mig och anläggarna

- a) Bli bättre      b) Bli sämre  
c) Inte förändras      d) Vet ej/har ingen åsikt

14: Om du svarade alternativ b på ovanstående fråga varför skulle samarbetet bli sämre? (Svarade du inte alternativ b gå till fråga 15.)

---

---

---

---

15: Ackordslön är

- a) En mer rättvis löneform i förhållande till den anläggarna har nu      b) En mer orättvis löneform i förhållande till den anläggarna har nu  
c) Varken mer eller mindre rättvis i förhållande till den anläggarna har nu      d) Vet ej/har ingen åsikt

16: Har du tillsammans med anläggare diskuterat ackordslön

- a) Ja      b) Nej      d) Vet ej/har ingen åsikt

17: Ackordslön skulle

- a) Fungera för mina anläggare      b) Inte fungera för mina anläggare      d) Vet ej/har ingen åsikt

18: Om ni skulle arbeta under ackord vad skulle du behöva ha mer kunskap om i så fall?

---

---

---

---

19: Ackordslön medför för mig som tjänsteman

- a) Mer arbete för mig      b) Mindre arbete för mig  
c) Förändrar inte min arbetsbelastning      d) Vet ej/har ingen åsikt

20: Ackordslön

- a) Höjer produktiviteten      b) Sänker produktiviteten  
c) Förändrar inte produktiviteten      d) Vet ej/har ingen åsikt

21: Ackordslön medför att kvaliteten på resultatet

- a) Blir bättre      b) Blir sämre  
c) Förändras inte      d) Vet ej/har ingen åsikt



32: Ackordslön

- a)** Fungerar för mina hantverkare      **b)** Fungerar inte för mina hantverkare      **d)** Vet ej/har ingen åsikt

33: Jag anser att fördelarna med ackord är

---

---

---

---

34: Jag anser nackdelarna med ackord är

---

---

---

---

**Ringa in din ålderskategori**

Jag är:

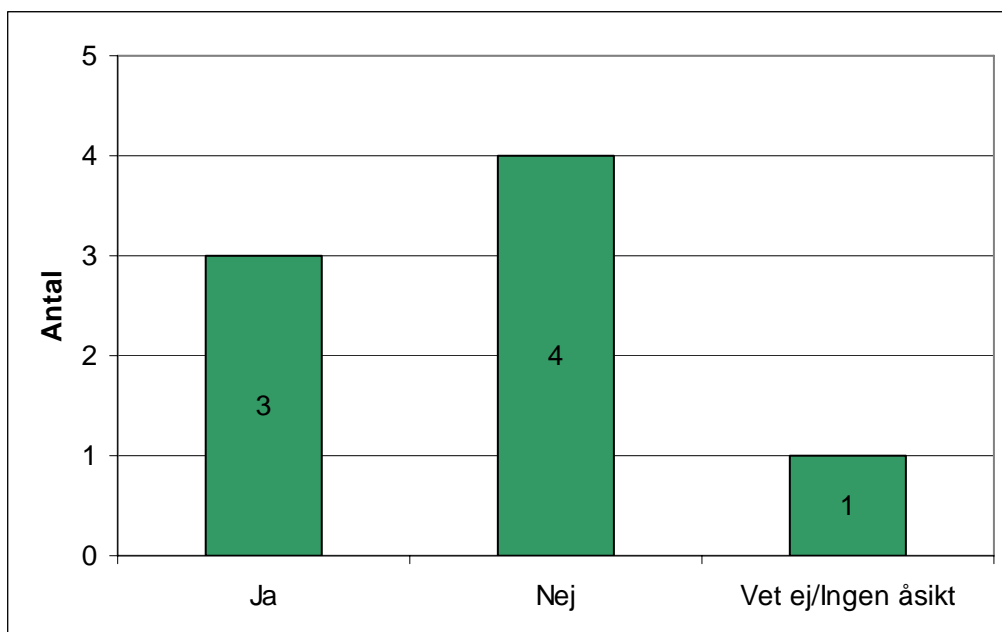
- a)** 40 år eller yngre      **b)** 41 år eller äldre

Tack för din medverkan!

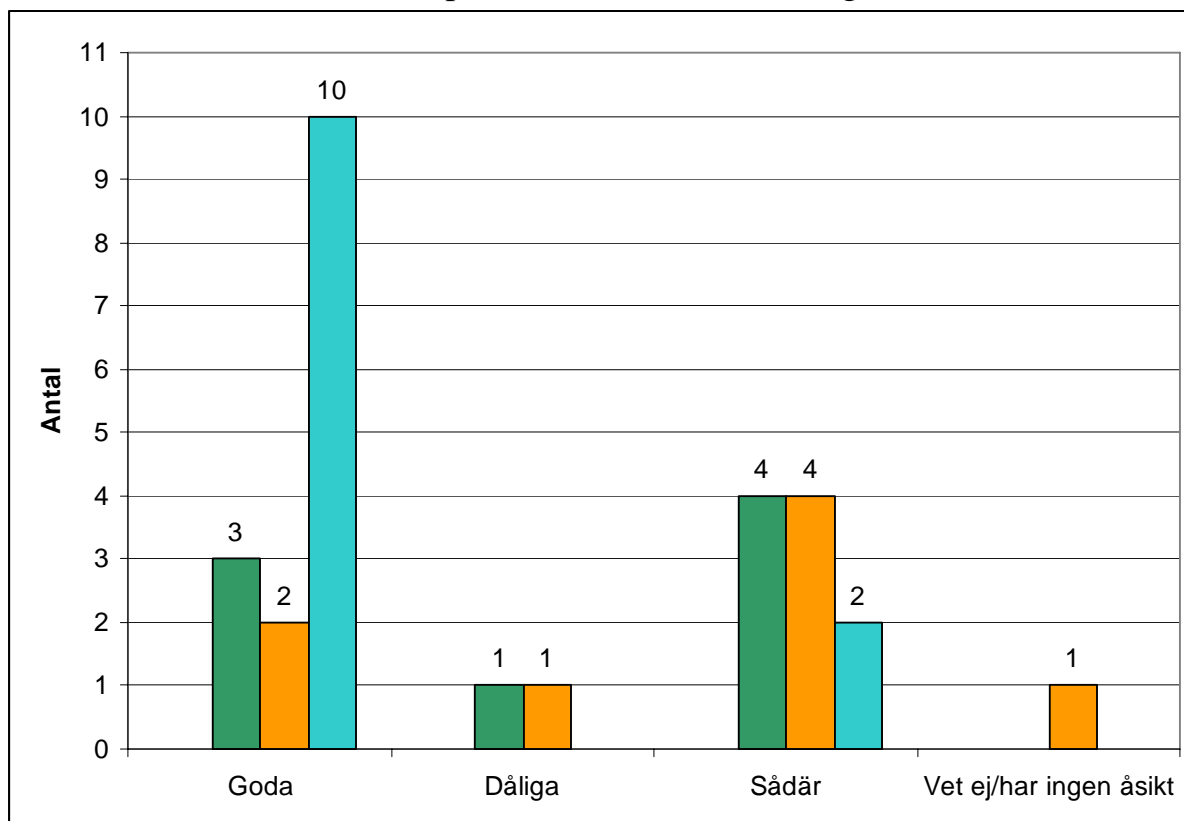


*Bild 2: Exempel på arbete för hantverkare med månadslön. Källa: Peabs interna bildarkiv.*

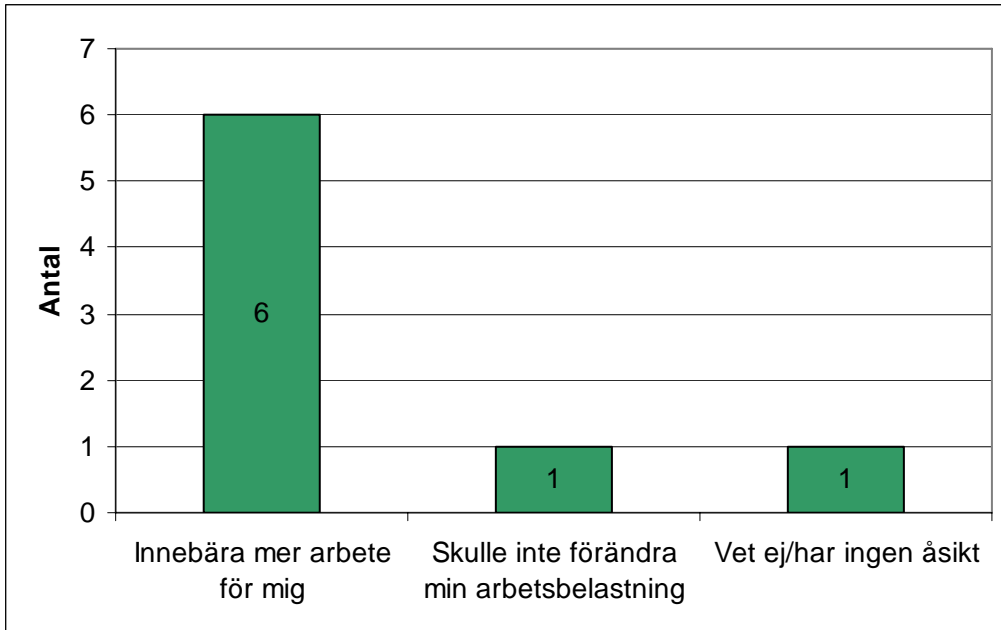
## Ackordslön är en bra löneform för hantverkarna



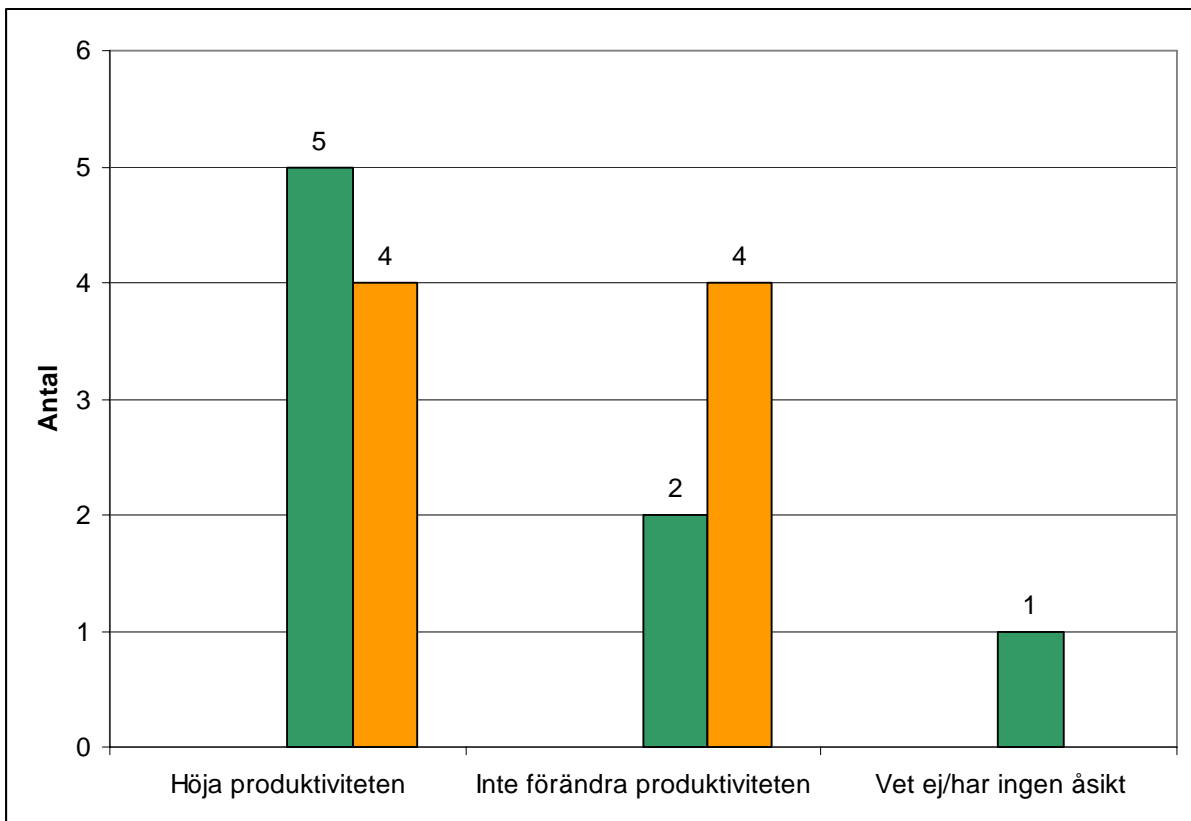
## Mina kunskaper om hur ackordslön fungerar är



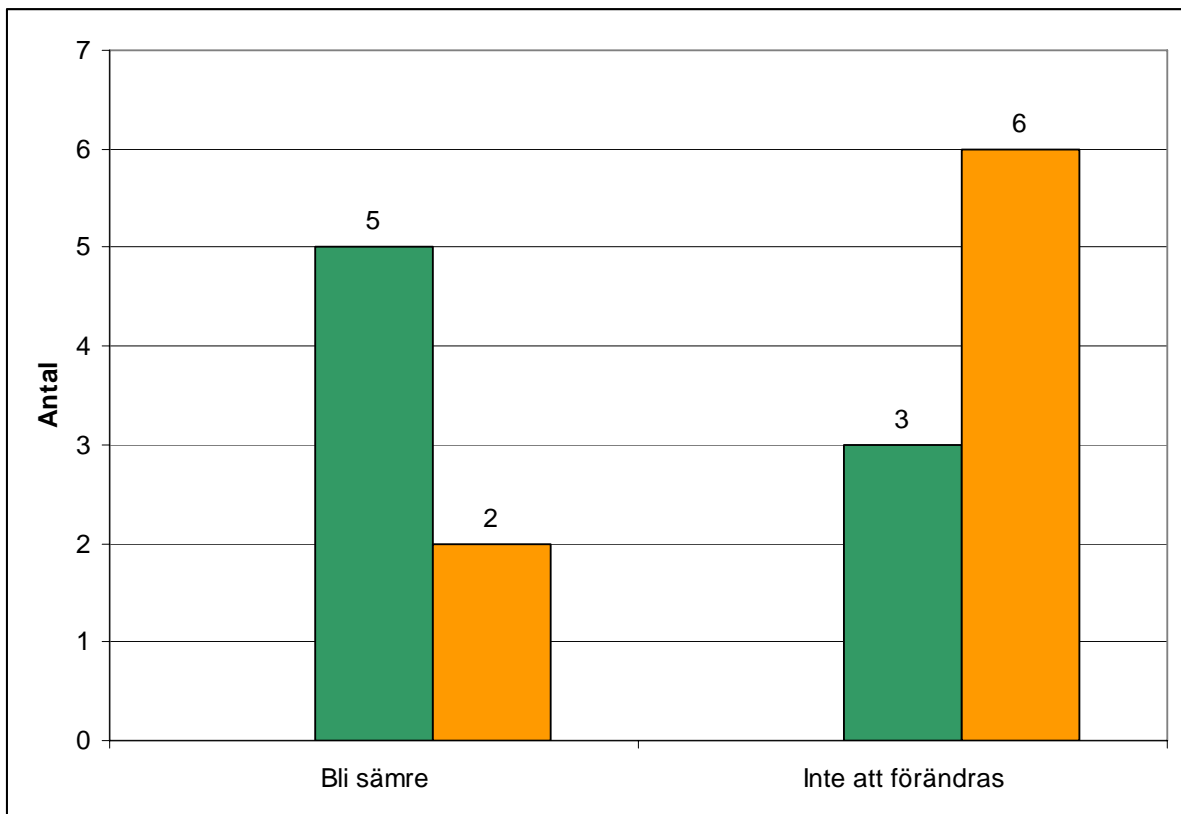
## Att jobba med ackordslön skulle för mig som tjänsteman



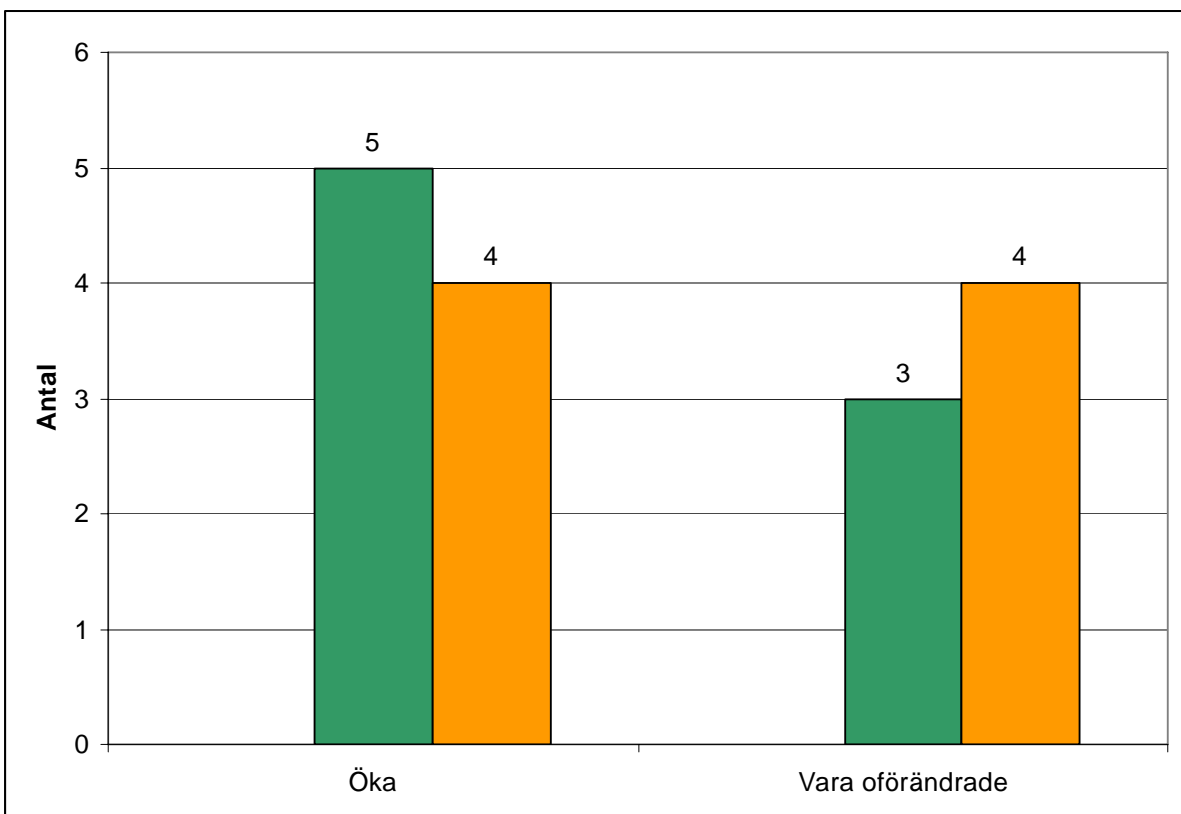
## Ackordslön skulle



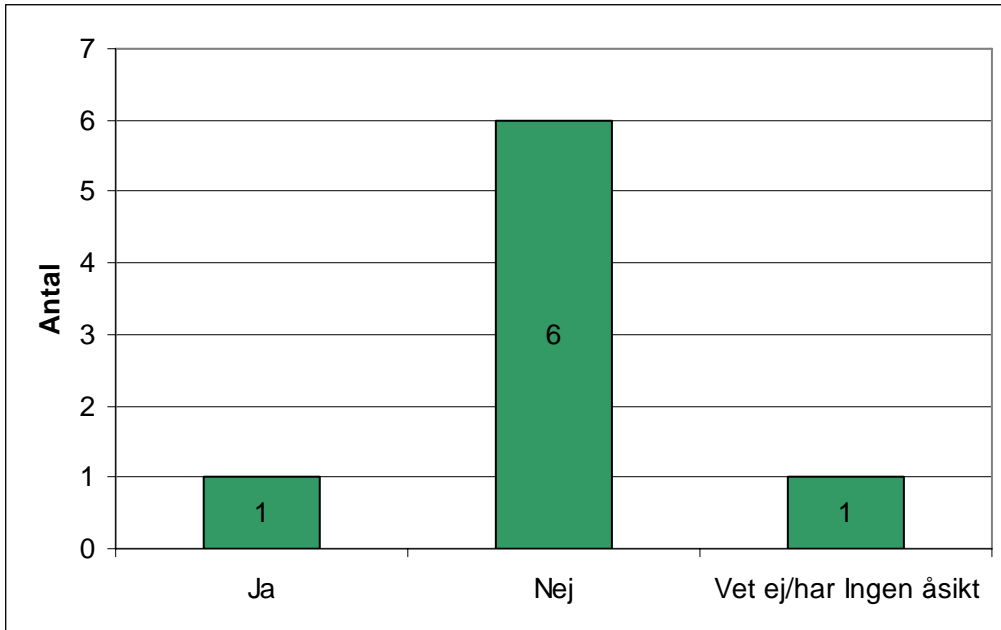
### Vid ackordslön kommer kvaliteten på resultatet



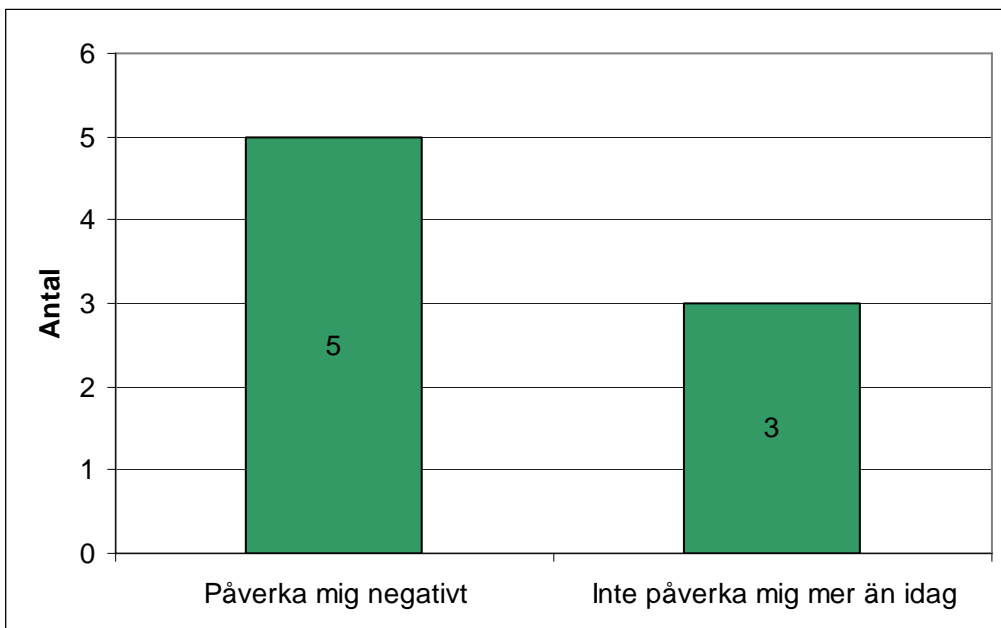
### Vid ackordslön skulle arbetsskadorna



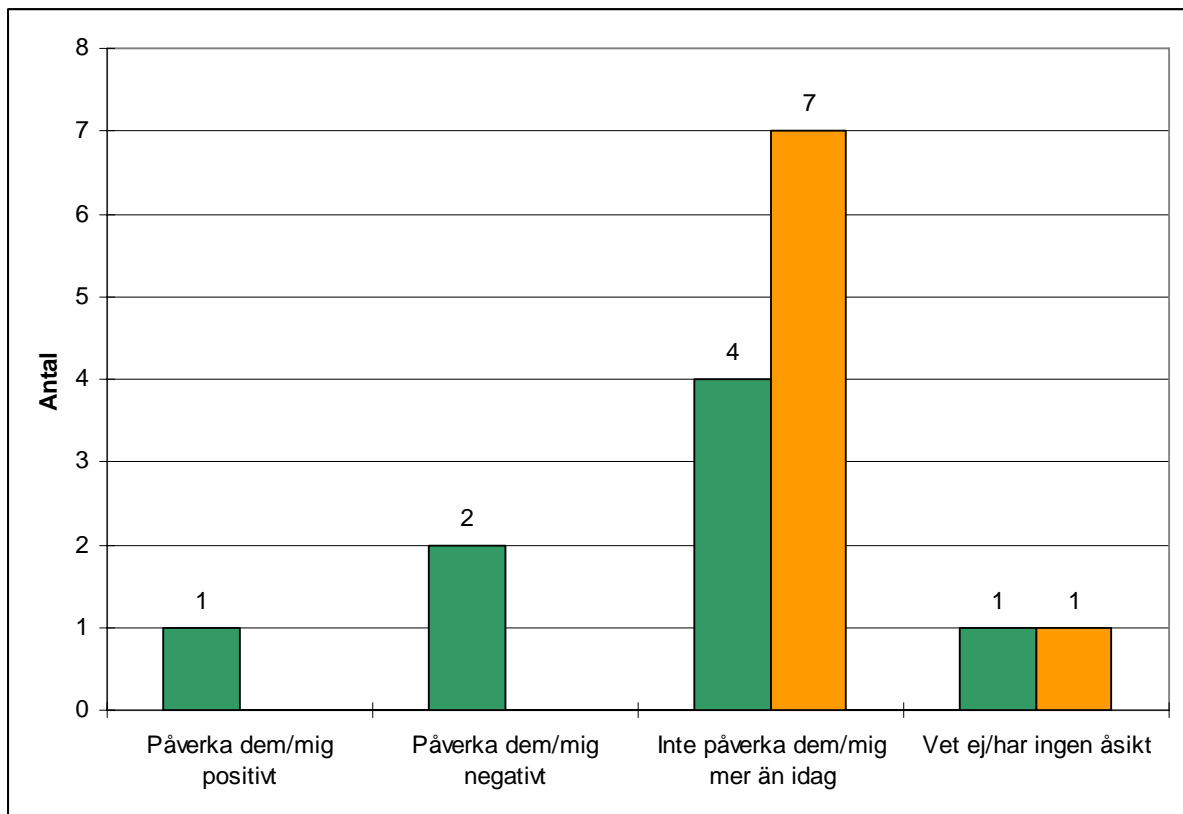
### Ackordslönen skulle göra oss mer konkurrenskraftiga



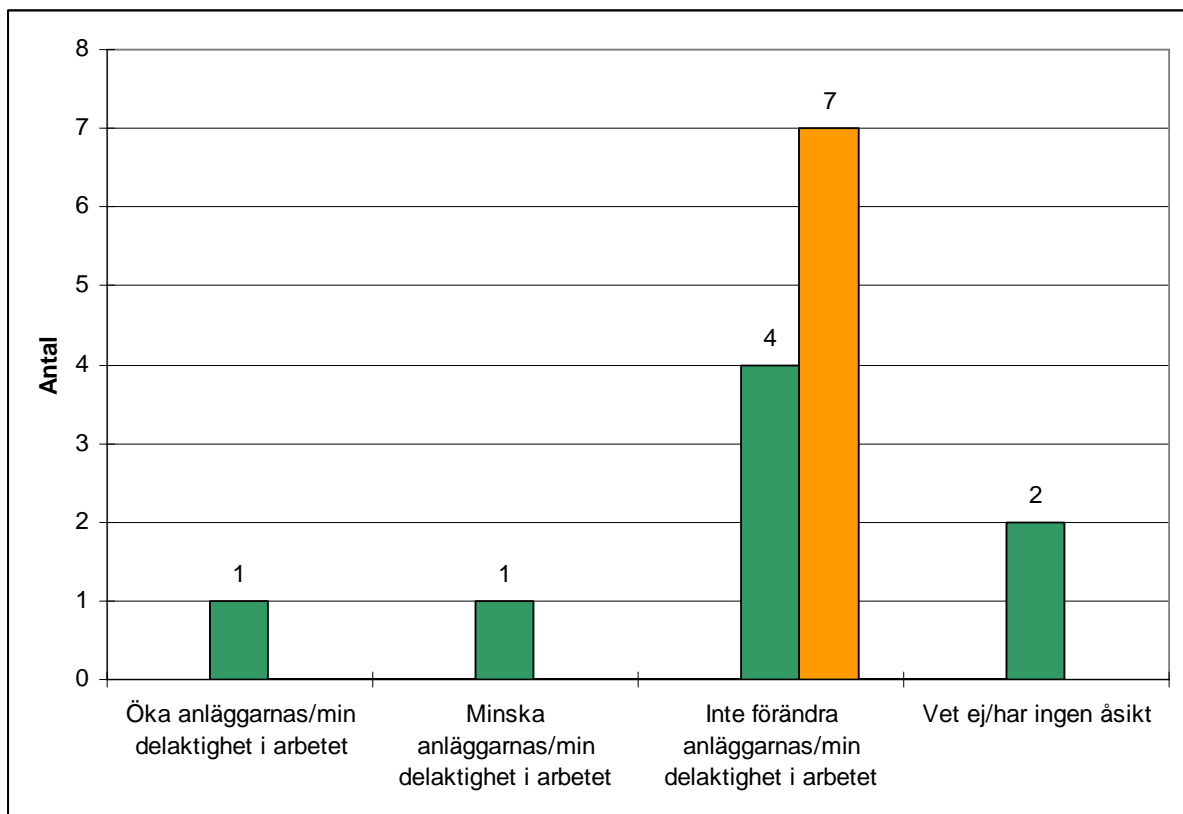
### Vid ackordslön skulle stressen på mig som tjänsteman



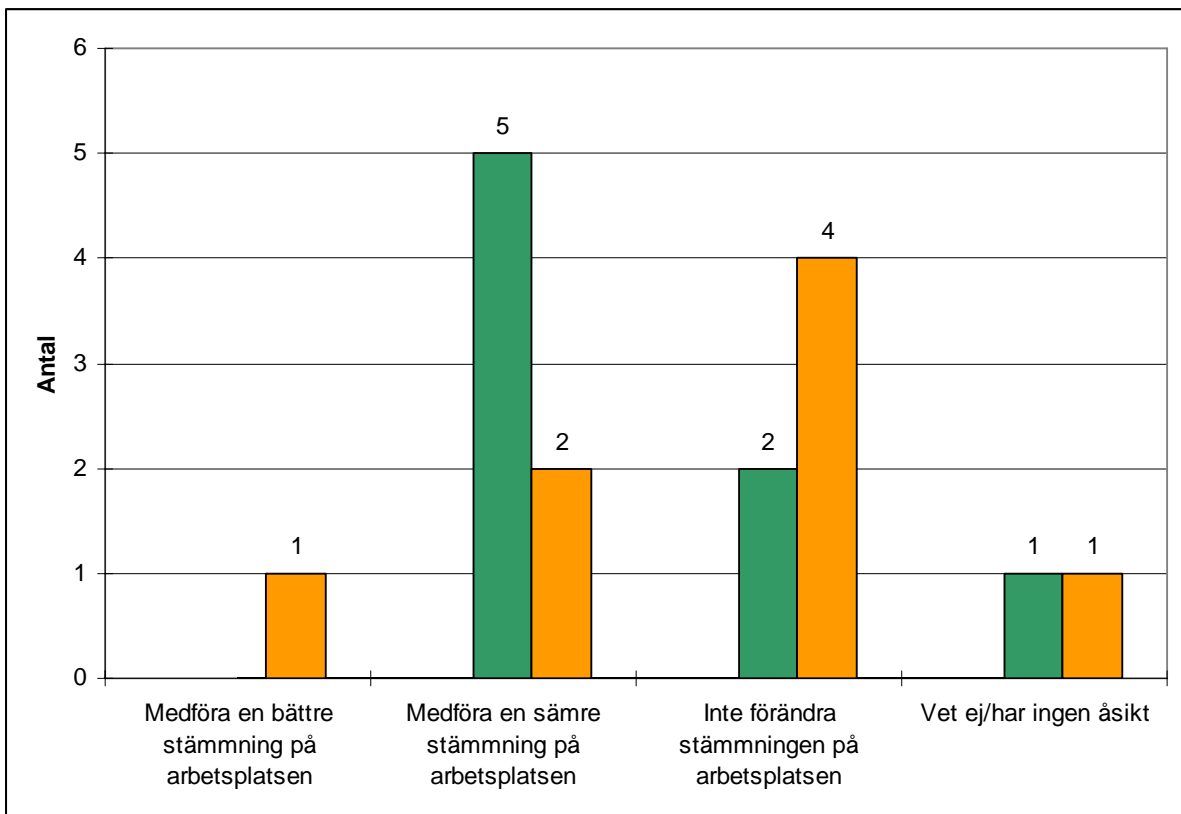
## Vid ackordslön skulle stressen på mina anläggare/Vid ackordslön skulle stressen



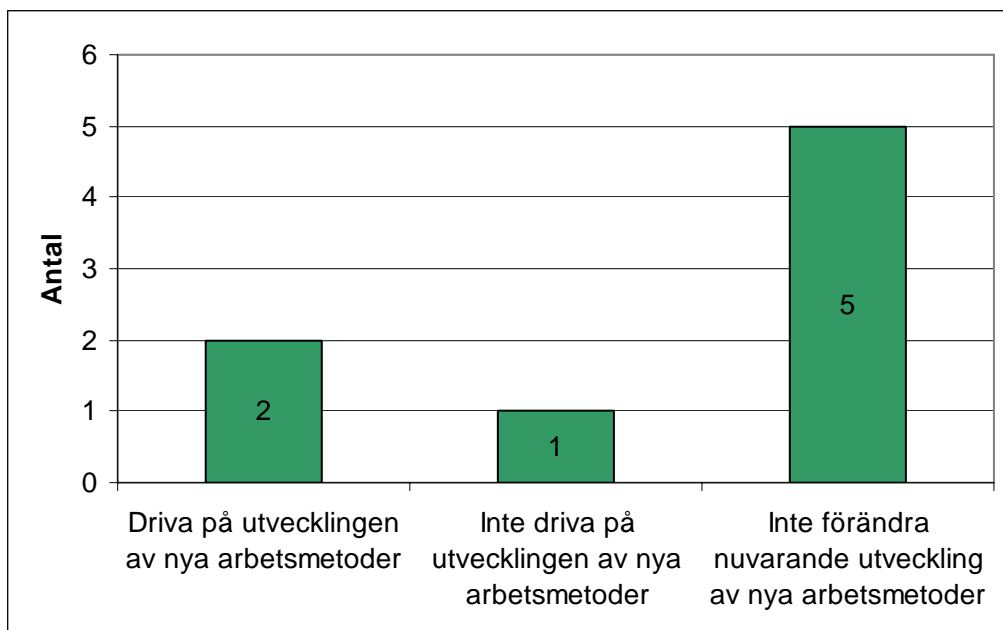
## Ackordslön skulle



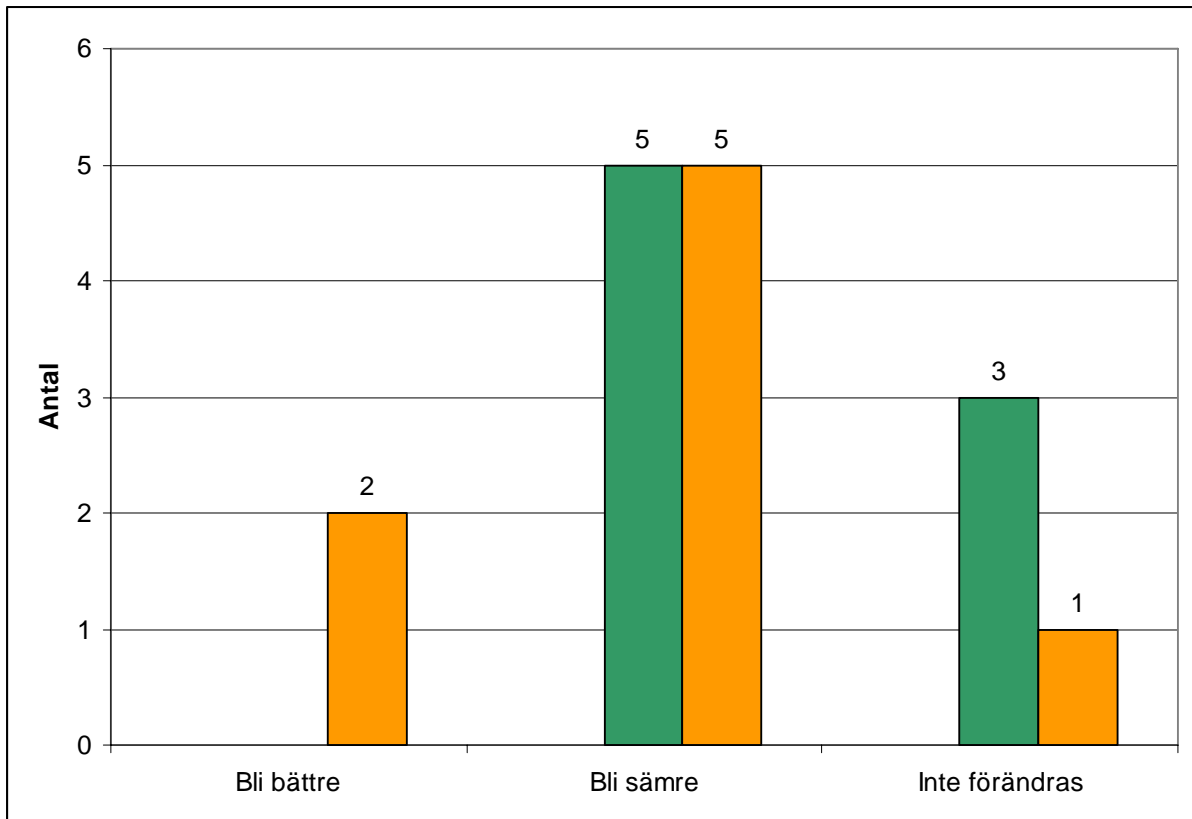
### Ackordslön skulle



### Ackordslön skulle



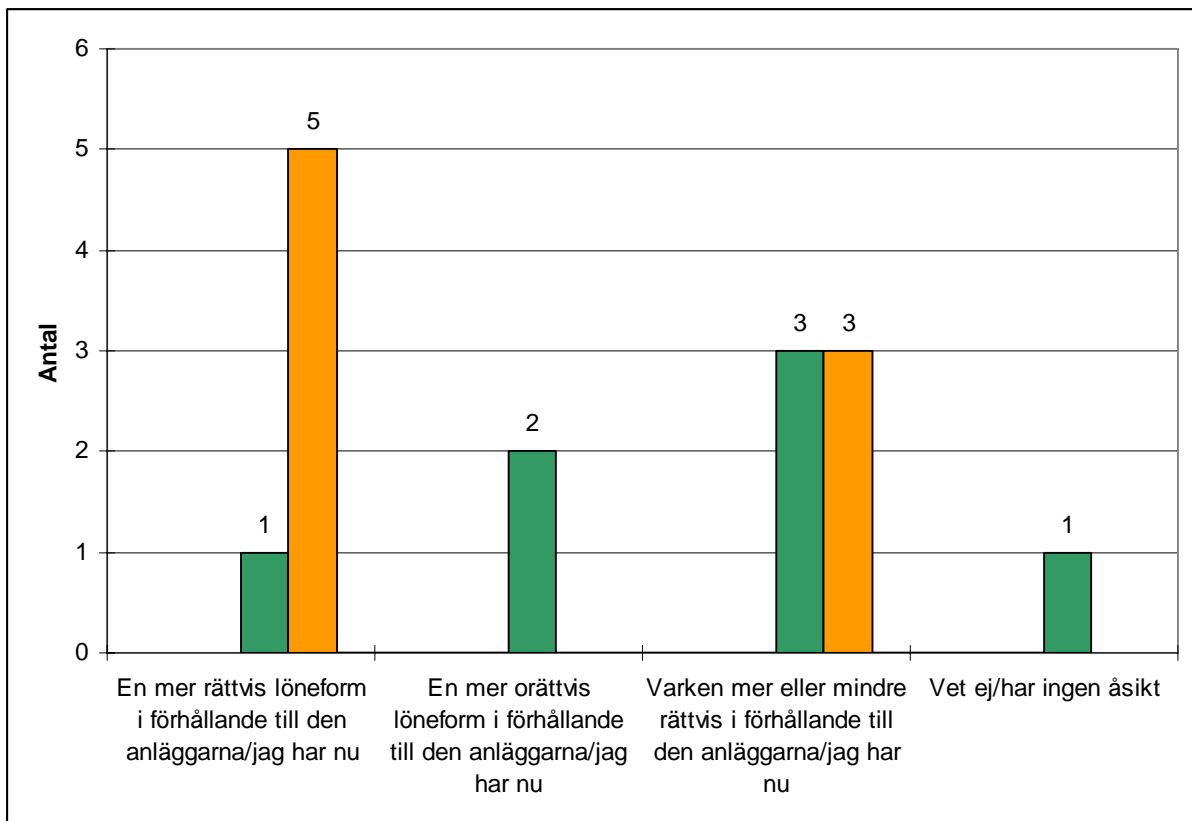
Vid ackordslön skulle samarbetet mellan mig och anläggarna/Vid ackordslön skulle samarbetet mellan oss och arbetsledningen



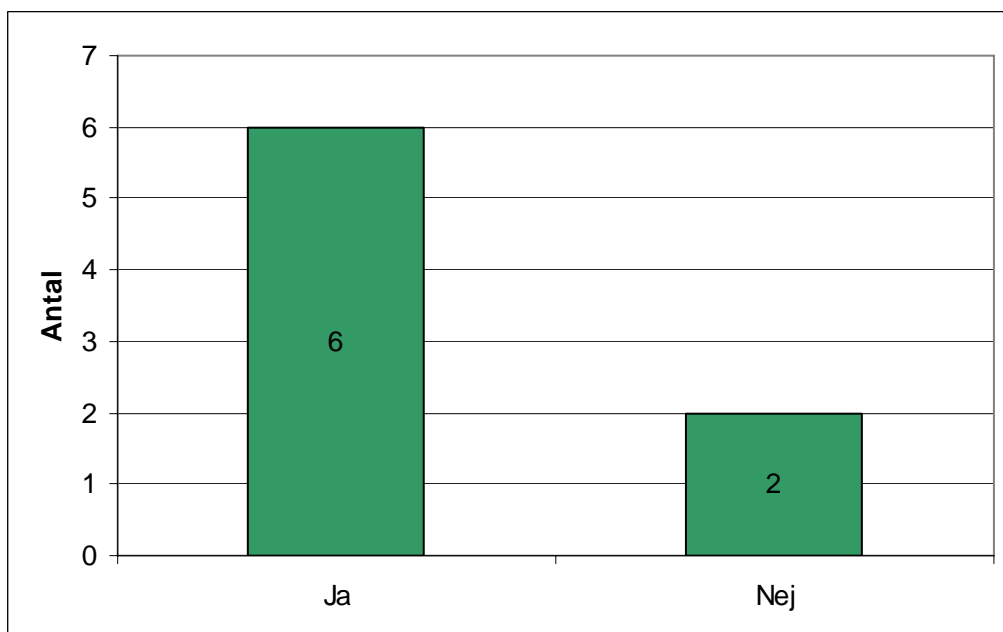
Om du svarade alternativ b på ovanstående fråga varför skulle samarbetet bli sämre?

- I dagsläget ställer anläggarna upp väldigt mycket och "fixar" sånt som inte stämmer enligt handlingar i den befintliga miljön, hämtar material som eventuellt fattas, etc. Jag tror då att det skulle bli mycket mer moment för moment och att anläggarna skulle ställa sig och låta arbetsledningen fixa "problemen" istället.
- Den eviga diskussionen om P-tid etc. Vad ingår och inte ingår i ackordet.
- Förmodligen oense om lönenivån var 8:de vecka, uppskrivningar, väntetider etc.
- Tvister mm vid mätningar osv.

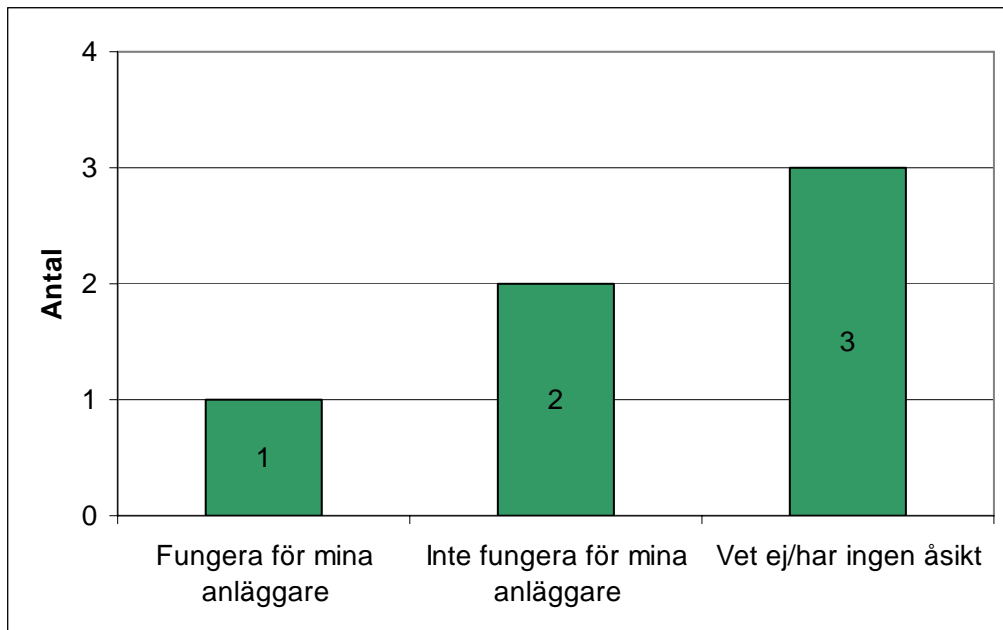
## Ackordslön är



## Har du tillsammans med anläggare diskuterat ackordslön



## Ackordslön skulle



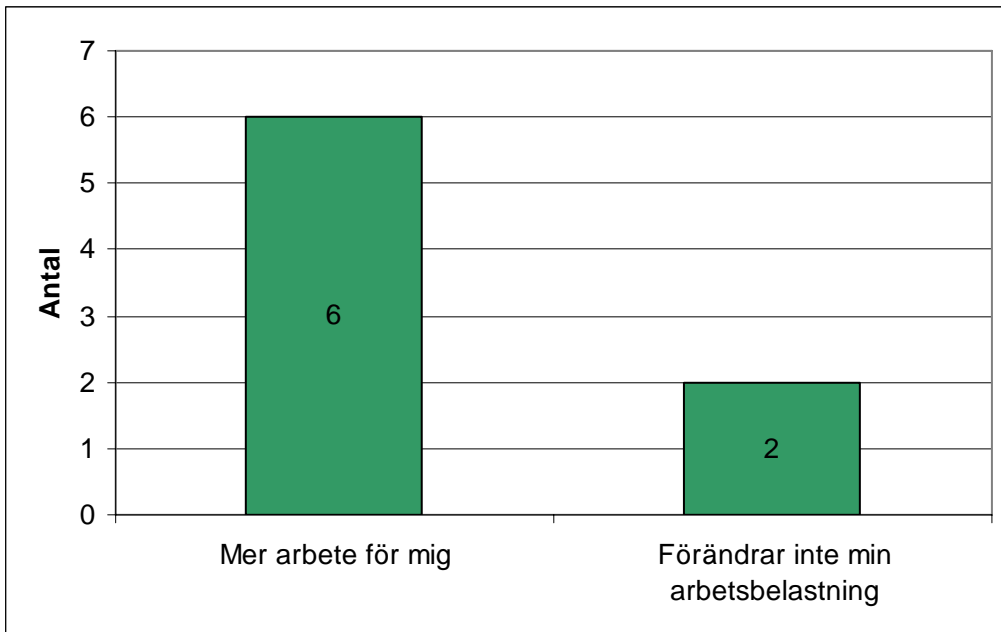
Om ni skulle arbeta under ackord vad skulle du behöva ha mer kunskap om i så fall?

- Röd tid, annan tid, hur man noterar det och för dagbok i princip exakt hur det fungerar!
- Ser problem hur vi skall kunna upprätta ackord på gubbarna när de är så hårt styrda av maskinerna samt av maskinisterna. Vidare alldeles för lite renodlade arbeten. Behöver hjälp med hur ackordssystemet skall upprättas.
- Tidslistan.
- Om hur det skulle mätas på anläggningsarbetet!
- Upphandlingsförfarandet.
- Handlingarna färdigritade och arbetena mätbara.

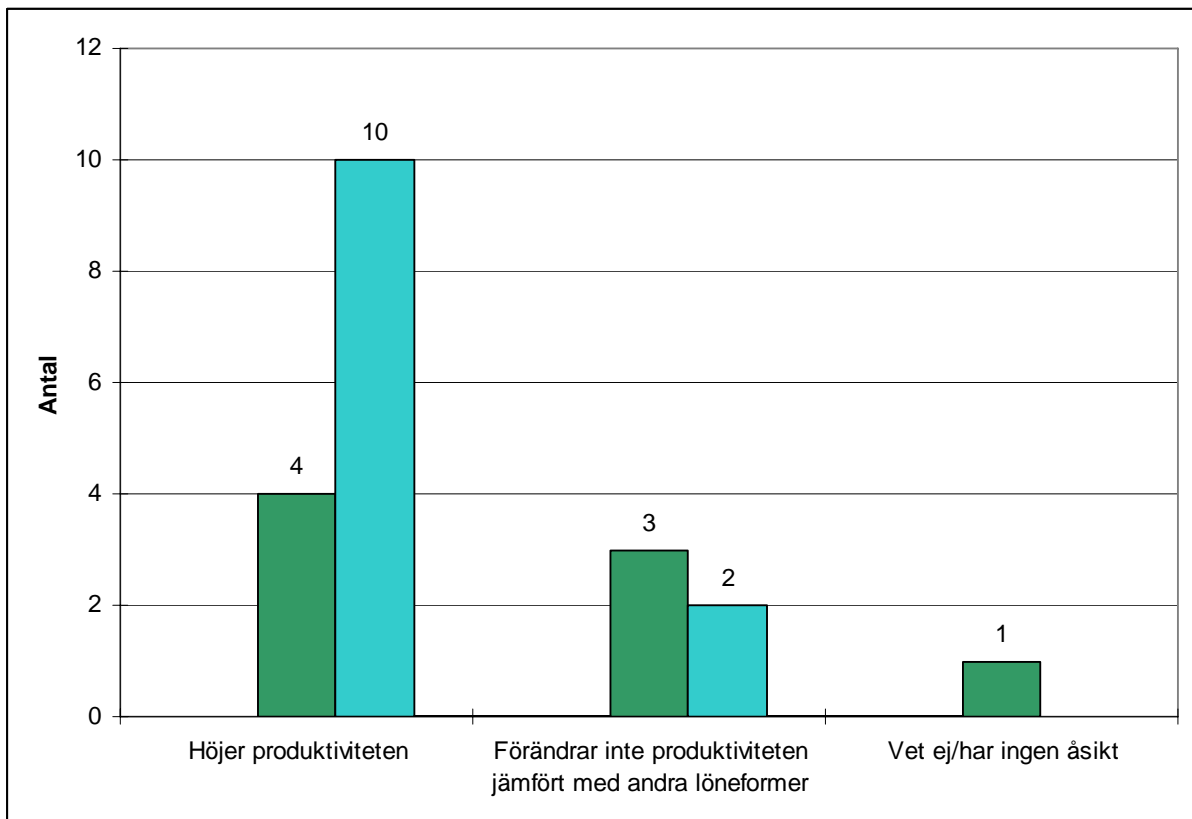


*Bild 3: Exempel på arbete för hantverkare med ackordslön. Källa: Peabs interna bildarkiv.*

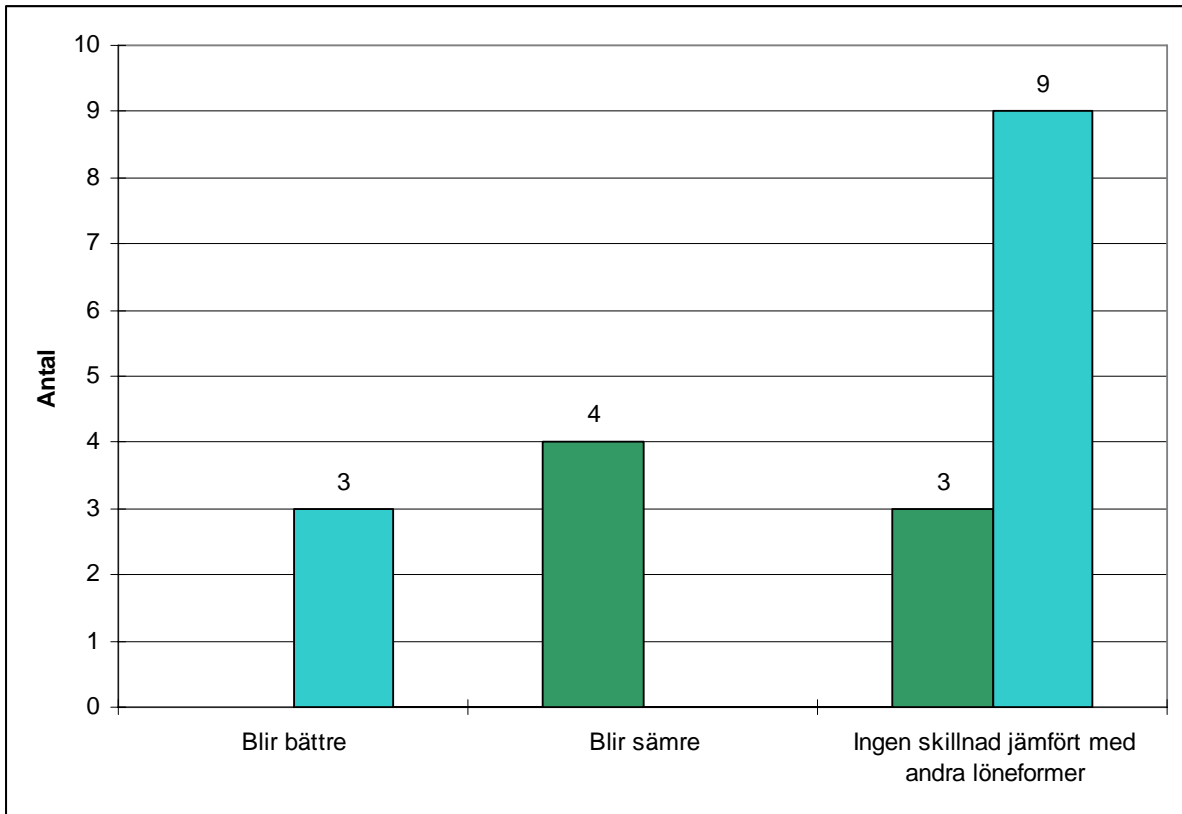
### Ackordslön medför för mig som tjänsteman



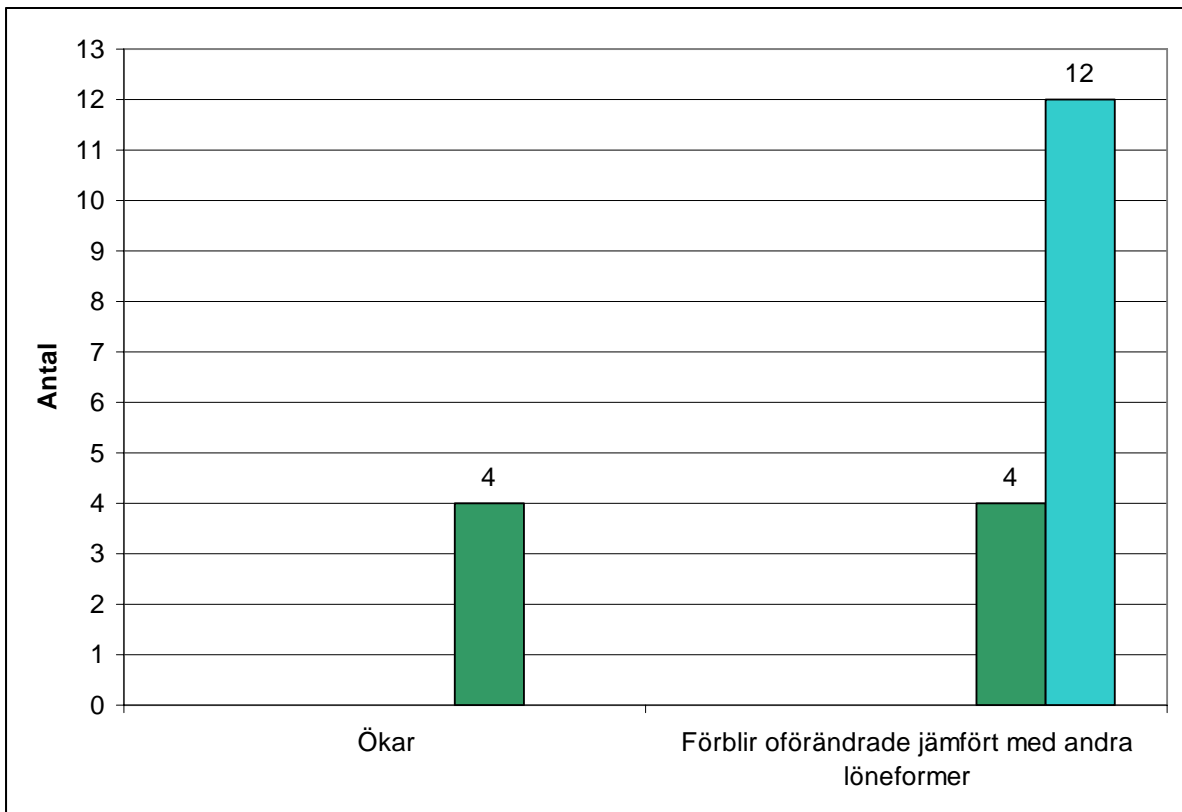
### Ackordslön



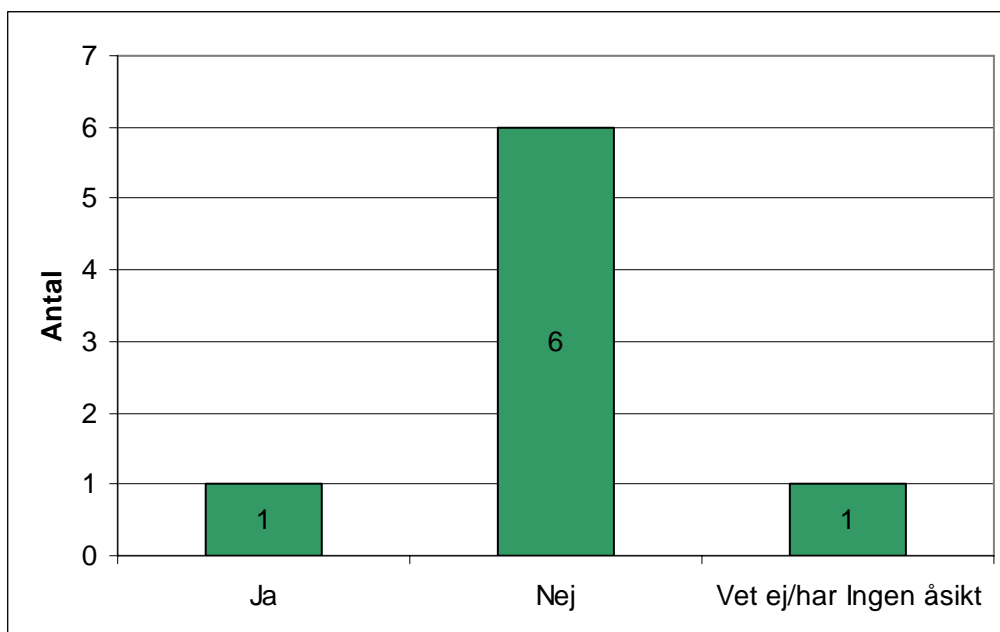
### Ackordslön medför att kvaliteten på resultatet



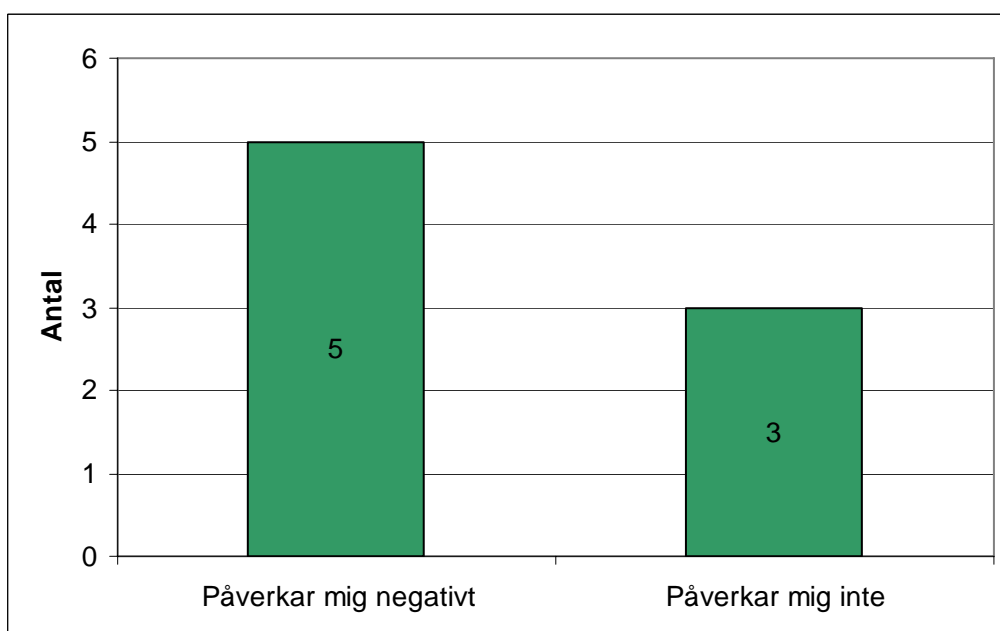
### Ackordslön medför att arbetsskadorna



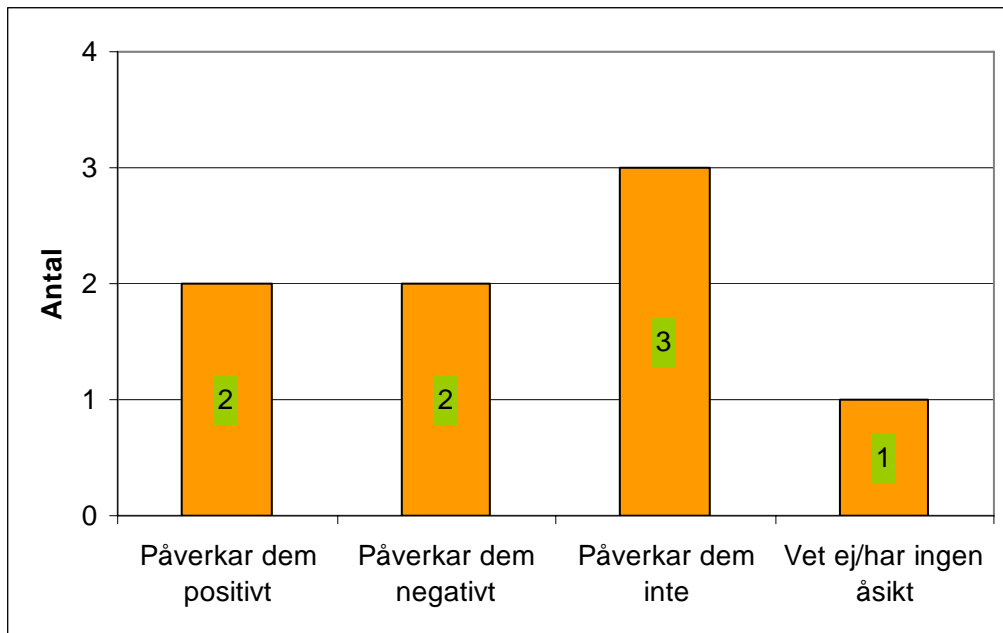
### Ackordslönen gör oss mer konkurrenskraftiga



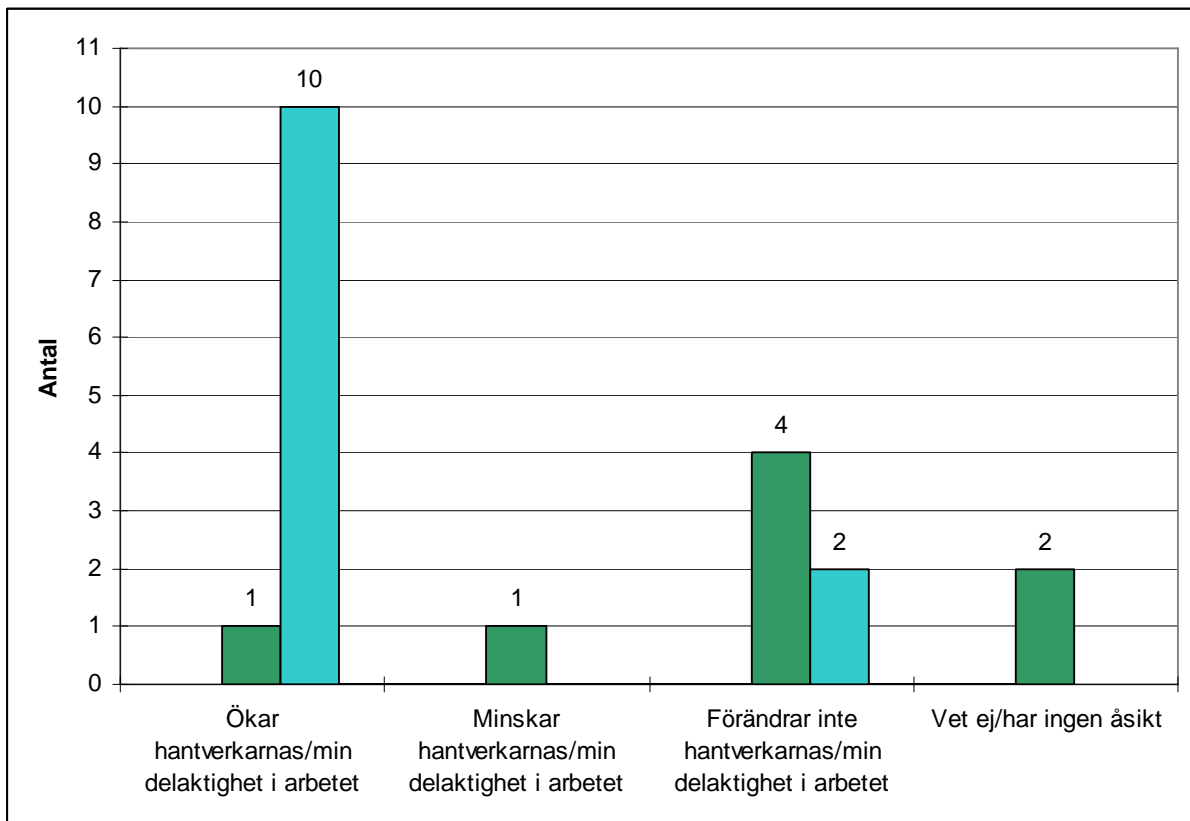
### Ackordslön medför att stressen på mig som tjänsteman



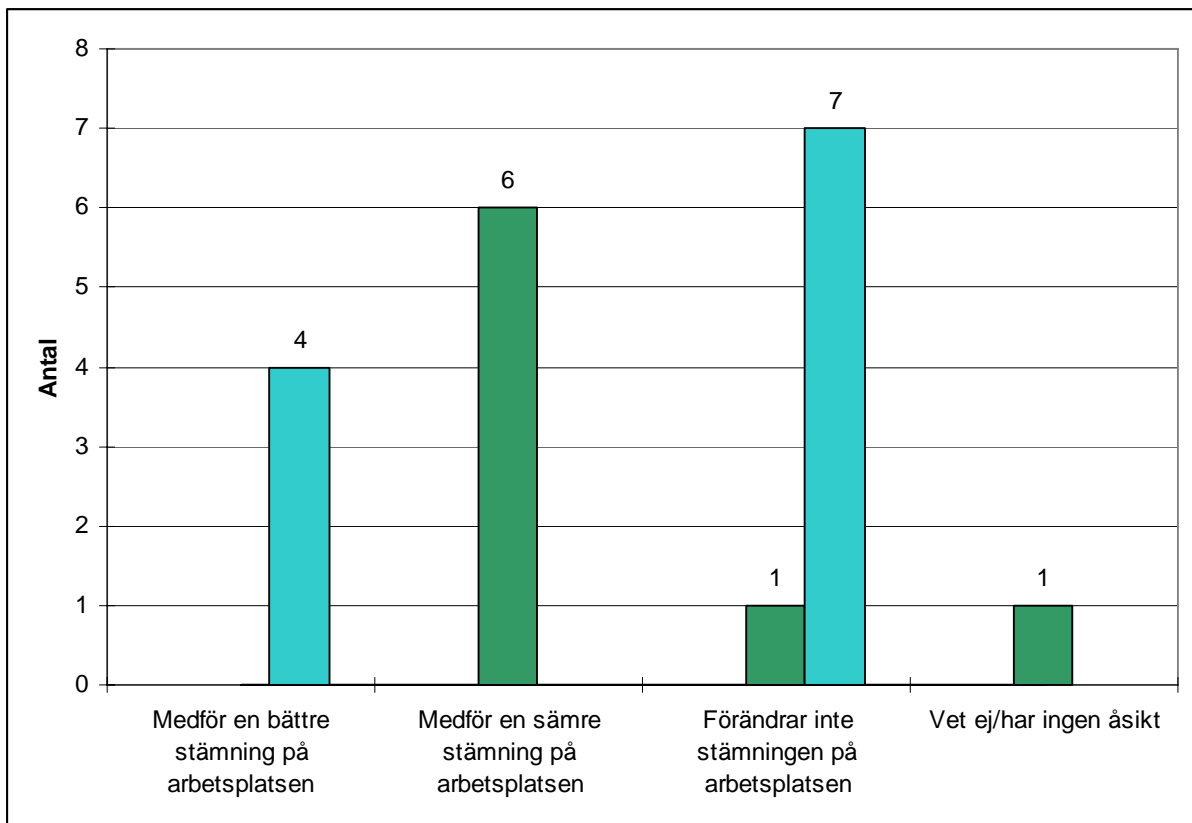
## 25: Ackordslön medför att stressen på mina hantverkare



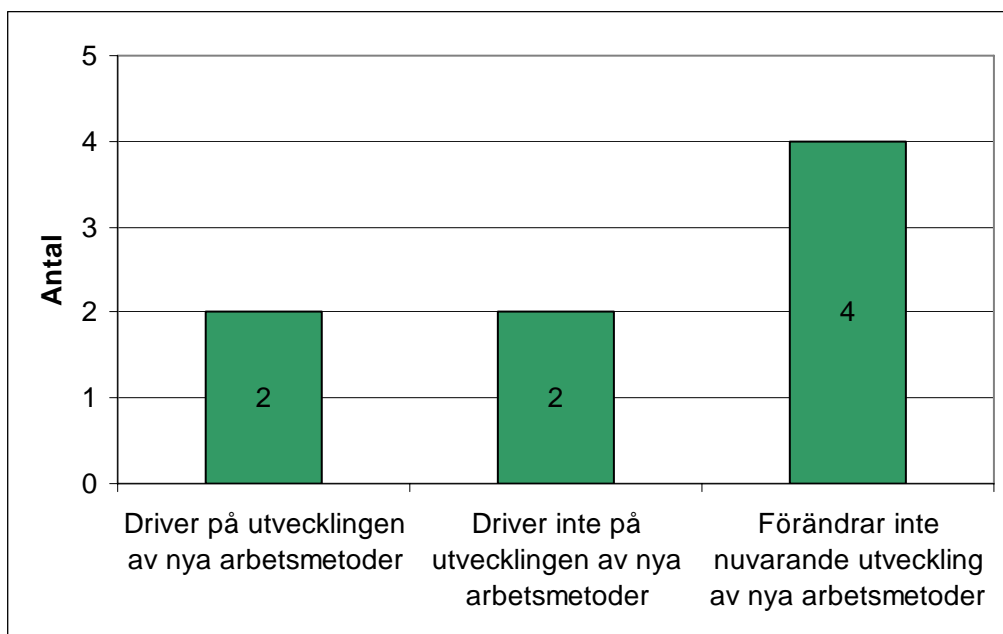
## Ackordslön



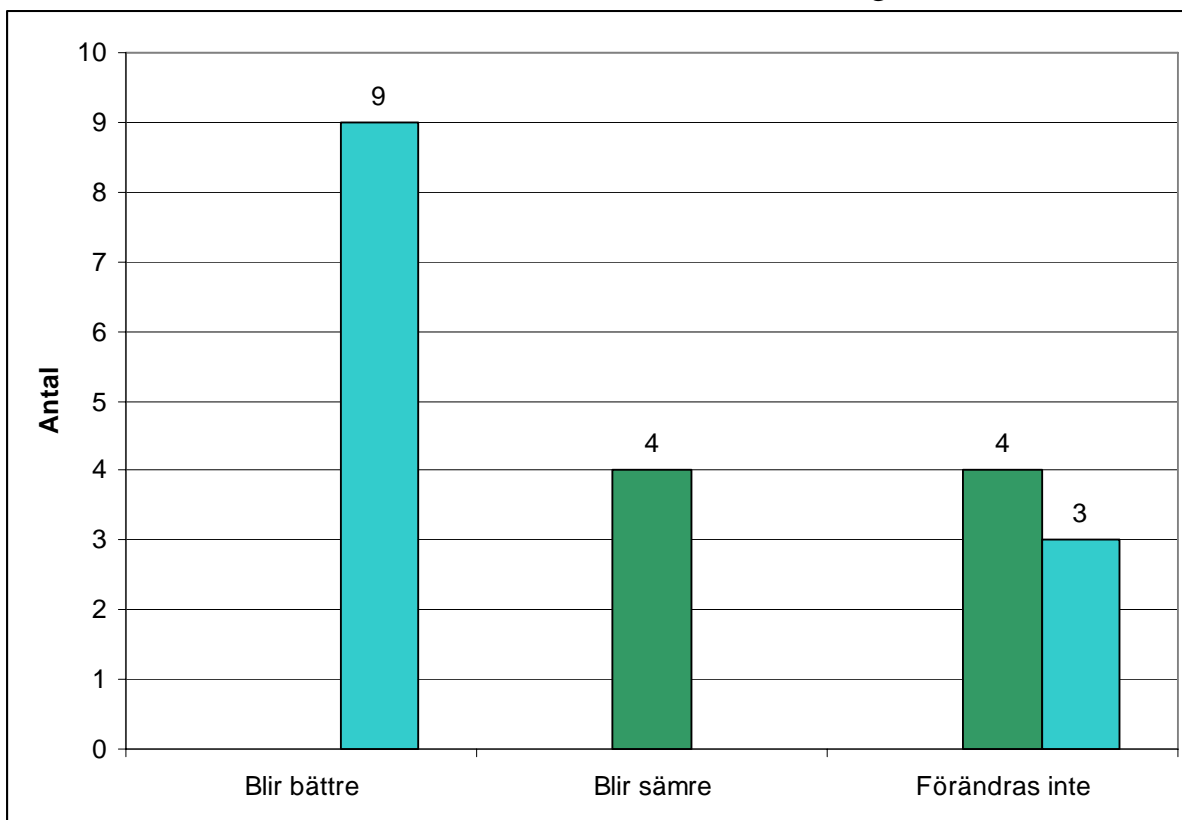
## Ackordslön



## Ackordslön



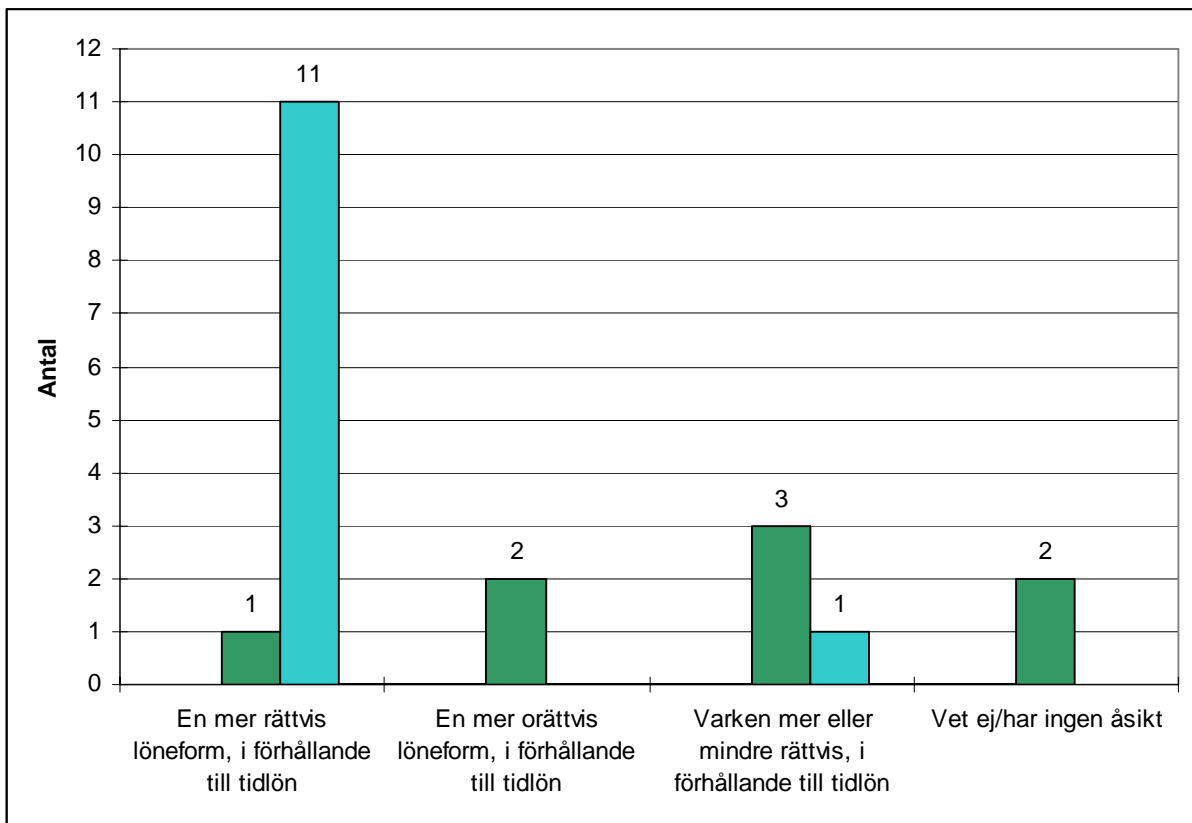
Ackordslön medför att samarbetet mellan mig och hantverkarna/Ackordslön medför att samarbetet med arbetsledningen



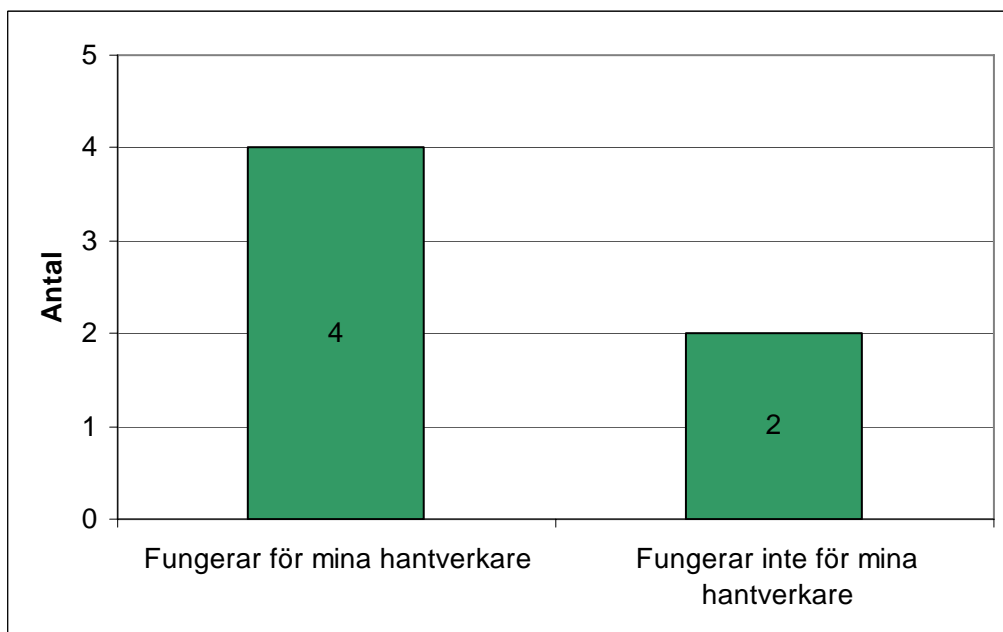
Om du svarade alternativ b på ovanstående fråga varför medför ackordslön att samarbetet blir sämre?

- Jagar varandra om vad som ingår och inte ingår.
- Förmodligen oense om lönenivån var 8:de vecka, uppskrivningar, väntetider etc.
- Tvister mm vid mätningar osv.
- Motsatsförhållande mellan tjänstemän och hantverkare angående lön. Löneförhandling varje dag om vad som ingår i underlaget.

### Ackordslön är



### Ackordslön



### Jag anser att fördelarna med ackord är

- Kan vara morot för hantverkarna och gör att de följer upp timmarna och jobba på!
- Desto mer timmar som kapas mot kalkylen desto bättre bör bygget gå ekonomiskt och gubbarna får direkt uppskattning för det.
- Produktionskapaciteten är mera förutsägbar.
- Väl skött ackord från alla parter skulle kunna öka produktiviteten, men då vill det till att samtliga aktörer (hantverkare, arbetsgivare, byggnads) har samma mål.
- Pengar kan alltid locka fram det bästa ur vem som helst.
- Känslan av att tempot går på topp.
- Ökar produktiviteten på arbeten som är mätbara.

### Jag anser nackdelarna med ackord är

- Stämningen, det blir dom mot mig, ska "luras" timmar på allt de bara kan...
- Idag kan bygget gå dåligt och ändå tjänar gubbarna på ackordet? Ackordet är endast ett sätt att förhandla lönen på varje bygge.
- Kvaliteten kan ofta bli lidande och materialkonsumtionen för PEAB ökar.
- Dålig stämning på arbetsplatsen, tar mycket tid från produktionen, slarvas mer.
- Sämre kvalitet, större stress, bristande uppmärksamhet.
- Vet ej, har ingen åsikt.
- Löneförhandling varje dag, vad ingår och vilka förutsättningarna för ackordet.

## Intervjuerna

### Vad anser du om löneformen ackord?

#### *Fördelar:*

- Bra att det går undan, hantverkarna kan tjäna mer pengar, kanske ökar produktiviteten

#### *Nackdelar:*

- Ett förlegat system, för gammalt, ger dålig stämning, kräver massa tid, avstämningar är sämsta med ackord, kan förekomma slarv, arbetsplatsen kan bli "farlig", förtäckt sätt för löneglidning

### Vad krävs för att ackord ska fungera?

- Underlagen riktiga, att alla vill jobba med det på rätt sätt, ett bra team, alla håller ihop, bra kommunikation mellan hantverkarna och arbetsledningen

### Hur tror du ackord skulle påverka ditt arbete?

- Tar mer tid att hantera ackord, se till att material finns på plats i tid

### Behöver du mer kunskap om du ska jobba med ackord?

- Behöver mer kunskap om ackordlönesystem, allt

### Hur skulle ackord påverka dina hantverkares arbete?

- *Fördelar:* Grundtanke – drivande, är det så bra; tanken med ackord: morot, producera lite mer, positivt tjäna mer pengar kanske
- *Nackdelar:* Stress, arbetsskador, förslitningsskador, kan slita på förhållandet för yngre p.g.a. jobba på traktamente, risk för arbetsmiljöskador

### Hur skulle stämningen vara mellan dig och dina hantverkare vid ackord?

- Ger ackordet vad hantverkarna vill ha så bra, annars sämre; tro nog fungera bra vid bra kommunikation

### Vad skulle hända med produktiviteten och kvalitén vid ackord?

- Kvalitén kan bli sådär – beror på vilka gubbar som arbetar tillsammans, risk att det slarvas mer
- Produktiviteten ökar p.g.a. att gubbarna vill jobba, tanken den ska öka men tveksamt

### Skulle arbetsmiljön påverkas vid ackord?

- Risk för uppskruvat tempo, slarv, risk för skador, stressen kanske ökar, kanske bli rörigt

### Anser du att ackord skulle fungera i ditt arbetslag?

- Ja! P.g.a. att laget fungerar, kommunikationen fungerar, fungera gör det väl kanske men inte bättre än månadslön".

### Vilken löneform anser du vara den bästa för hantverkarna?

- Nog ackord p.g.a. att det händer saker i jobbet, månadslön med någon sorts bonus/incitament avtal